

СПОРТ У СИСТЕМУ ОДБРАНЕ

И ПАТИКЕ

Бројне вештине које данас чине срж сваког спорта изграђене су у војсци, као и начин довођења до савршенства увежбаног тела, неопходног да би се наметнути изазов на бојном пољу савладао ефикасније од противника. То је суштина и савременог такмичарског спорта, који је данас постао значајан, можда и главни сегмент физичке културе припадника свих армија света и поље њиховог упоређивања и престижа, посебно на међународном плану.

ЖУЉАЈУ ВОЈНИКЕ

9

У већини страних оружаних снага физичка обука у војсци добила је форму тренинга у такмичарском спорту, те је и војник постао пандан спортисти – аскети. Спортска такмичења у војсци, домаћа или међународна, постала су највидљивији догађаји на којима припадници оружаних снага, у потрази за изврсношћу, долазе до крајњих граница телесних могућности ради остваривања жељеног циља – освајања подијума. Тиме се на најбољи могући начин промовише врхунска физичка обученост, односно доприноси јачању оперативних способности војске.

Начелник Одсека за војни спорт у Војној академији и члан Делегације Републике Србије при CISM потпуковник Драган Тодоров из свог богатог спортског искуства каже да то није нимало једноставно постићи. Приступити надметању и успешно га окончати савладавањем прихваћеног изазова боље од конкурента захтева спартански стил живота, много времена посвећеног тренингу, прилагођену исхрану, суплементацију и стручно медицинско праћење сваког корака на путу до победничког постоља, а до њега се никад не долази парцијално, већ свеукупним ангажовањем и ума и тела.

Шта је „војни спорт”

Спортске активности у војсци утичу на побољшање и развој менталних и телесних способности њених припадника, подстичу толеранцију и међусобно поштовање, промовишу војну професију... Као кључно питање намеће се проблем дефиниције појма – војни спорт или спорт у војсци, односно да ли говоримо о спортовима карактеристичним само за армију или обухватамо све спортске активности припадника система одбране. Потпуковник Драган Тодоров објашњава да, тренутно, то ни у једном упутству није објашњено.

– Одсек за војни спорт у Војној академији формиран је 2010. године, како би се унапредио спорт у систему одбране. Међутим, први проблем с којим смо се суочили била је релација између физичке обуке и спорта. Проучавајући дефиниције у упутствима или правилима о спортским такмичењима у војсци може се приметити да су физичкој обуци додељене све активности, чак и спортске, које се као такве најконкретније појављују једино у делу о првенствима Војске Србије – наводи Тодоров.

Физичком обуком постиже се ниво телесних способности упоредив са оном који се остварује кроз спортску рекреацију и основним тренингом спортисте–такмичара, док се за напредни ниво надметања мора значајно надмашити та граница. Потпуковник Тодоров је у докторској дисертацији

развио релацију појмова физичка обука – војни спорт јер је, према његовим речима, „разлика веома битна”. Ипак, дефиниција термина војни спорт у нашем систему је у употреби, јер је „military sports” међународно признат појам у оквиру глобалне војне спортске организације CISM.

– Ако говоримо о Светским војним и Олимпијским војним играма, колику год припремљеност да сте постигли кроз физичку обуку, она ће вам бити довољна само за позиционирање до средине ранг листе. За боље резултате и освајање медаља неопходна је драстично већа посвећеност спортиста и целокупног система одбране. Ако компетитивни фактор влада током активности, онда говоримо о такмичарском спорту, али ако победа није у првом плану, говори се о спортској рекреацији – каже потпуковник.

Потпуковник Драган Тодоров

Пандан спортисти

Одсек за војни спорт у Војној академији једини је у Министарству одбране који се бави свим сегментима спорта – од рекреације до такмичарског. У реализацији функционалних задатака непосредно и посредно сарађује са Управом за обуку и доктрину Генералштаба Војске Србије (Ј-7). Нажа-

Међутим, главни проблем је у тренутном непрепознавању ефеката који проистичу из ангажовања наших познатих врхунских спортиста у систему одбране – истиче Тодоров.

Шанса за најспремније

Спортски вод формиран је пре једну деценију с идејом да у њему раде искључиво спортисти на служењу војног рока. Иницијална каписла формирања био је бриљантан наступ Младена Тепавчевића, тада на служењу војног рока, на

Трећим светским војним играма 2003. године у Италији, који је освојио две медаље у пливању за Војску Србије. Према речима потпуковника Тодорова, Вод је био функционалан и у њему су војни рок служили спортисти различите категорије. Међутим, након укидања служења редовног војног рока формација Спортског вода умањена је са 30 на пет места.

Атлетичарка десетар Мариана Чегар Лукић са Катедре за физичку културу у Војној академији тренутно је једина у Спортском воду. Има добре услове и разумне надређене старешине које јој дозвољавају да се бави спортом. Каже да је тренутном ситуацијом презадовољна, али да није увек било тако.

– У условима које имам није тешко ускладити обавезе и спорт и постизати добре резултате. Међутим, у једном тренутку сам била у ситуацији када ми је речено „немаш права

ВИШЕБОЈ

У војни спорт спада неколико типова вишебоја и осталих спортских дисциплина својствених војскама. Најзаступљенији и најпознатији војни вишебој је војни пентатлон, који се састоји из неколико дисциплина – гађање из стандардизоване пушке, пливање с препрекама, бацање бомбе у циљ и даљ, савладавање пешадијских препрека и крос трчање. Остали најзаступљенији спортови у оружаним снагама света су борење са и без оружја, те гађање ватреним и хладним оружјем. Спортови с војним карактером су стрељаштво, стреличарство, мачевање, борилачки спортови, маратон, оријентиринг, падобранство и остали.

лост, представници Ј-7 надлежни за физичку обуку у Војсци Србије нису желели да говоре о овој теми за магазин „Одбрана“.

Разлику између физичке обуке и бављења такмичарским спортом прави и количина времена утрошеног на тренинг, односно физичко вежбање.

– У иностранству је физичка обука једнака тренингу и војник је пандан спортисти. Тако треба да изгледа, да се понаша, да тренира, треба му прилагодити исхрану и медицински га пратити. Добри сте онолико колико тренирате, а тренирате онолико колико је јак ваш ум – каже начелник Одсека за спорт.

Он наводи да спорт, оправдано, тешко може да се „избори“ за неопходна средства за развој, јер су операције сходно постављеним мисијама војске далеко у предности, мада је упоређивање с осталим армијама света на спортском пољу далеко уочљивије у јавности у односу на војне вежбе, мировне и остале операције.

– Постоји више модела ангажовања најбољих спортиста у земљи који би желели да се такмиче под заставом Војске Србије. Разматрају се већ проверени модели из страних армија око њиховог ангажовања из активне резерве или запошљавања у специјалним јединицама за тренинг и такмичење.

КАДЕТ АТЛЕТИЧАР

Стефан Вукадиновић, кадет треће године Војне академије, такмичи се у трчању на 100, 200, 400 и 800 метара. Да би се бавио спортом и ишао у Војну академију, каже он, мораш да будеш добро организован.

– Настава је обавезна, те слободно време користим за бављење спортом и покушавам да својом дисциплином и организованошћу ускладим обавезе које имам према спорту и Академији. Старешине ми излазе у сусрет, поготово када дође такмичарски период – објашњава Стефан.

Према Вукадиновићевим речима, начин живота и рада у Академији не омогућава професионално бављење спортом.

– Академија не служи за стварање врхунских спортиста већ официра Војске Србије, али ова установа је омогућила кадетима да у разним спортским секцијама буду активни. Треба промовисати војни спорт, организовати већи број такмичења, како у оквиру Војске Србије, тако и на интернационалном нивоу. То ће допринети побољшању резултата и успеха на разним такмичењима и професионализацији спорта у војсци – наводи Вукадиновић.

ЧЛАНСТВО У CISM

На темељима идеје о успостављању мирног и безбедног света и мисије да се припадници оружаних снага широм света боре и надмећу на спортском уместо на бојном пољу, 18. фебруара 1948. у француском граду Ници формирана је интердисциплинарна светска војна спортска организација – Међународни савет за војне спортове (CISM) – која броји 134 оружане снаге земаља чланица. Република Србија примљена је 2003. године, с циљем да партиципира у одрживом развоју светског мира и унапређивању међуармијске сарадње.

УСПЕСИ „АКАДЕМЦА”

Стрељачки клуб „Академац” смештен је у касарни „Генерал Јован Мишковић” у ваздушној стрељани Спортског центра Војне академије. Чланови клуба су кадети и професионална војна лица из система одбране. Тренинзи се одржавају четири пута недељно, у вечерњим часовима. Клуб је опремљен најквалитетнијим ваздушним наоружањем и електронским метама.

У периоду од 2010. до 2015. године чланови клуба су у екипном пласману на државним првенствима, у разним дисциплинама, остварили запажене резултате – пет пута државни прваци, на Првим светским кадетским војним играма освојили су друго и треће екипно место и два трећа места у појединачној конкуренцији. Чланови клуба носιοци су два државна рекорда, а остварене су и две квоте за Олимпијске игре 2012. и 2016. године.

ни пола сата да тренираш”. То је трајало скоро годину и по, што је за мене било веома стресно и напорно – објашњава атлетичарка.

Најзначајнија Марианина награда је спортиста Војске Србије за 2012. годину, иако верује да се систем одбране на неки начин „уротио против ње” јер обилује војним такмичењима на којима је најзаступљеније планинско трчање.

– То није моја љубав, нисам тип спортисте за планинску стазу и више волим атлетику. Волела бих да следеће године оформимо женску екипу од три атлетичарке и покушамо да освојимо медаљу у маратону на војном првенству света – поручује десетар Чегар Лукић.

Потребни спортски клубови

У нашем систему одбране није регулисано формирање спортских клубова и друштава. Постојао је предлог да се у текст *Закон о сѿоршћу* угради да „министар одбране и министар полиције могу да формирају клубове и специјалне јединице за тренинг и такмичење”, али до данас то није спроведено у дело, већ припадници Министарства одбране и Војске Србије могу да формирају спортске клубове само као група грађана.

– Ово питање треба да буде решавано по неком од модела из региона. На пример, део националне стратегије Републике Бугарске је запошљавање врхунских спортиста у армији због престижа који се приказује на великим међународним војним такмичењима. Бројни војни спортски клубови регистровани су и обједињени у војно спортско друштво, које црпи средства из министарстава надлежних за спорт и одбрану, а која користе за организацију неколико националних војних првенстава и наступ на међународним војним такмичењима током године – објашњава начелник Одсека.

О будућности војног спорта у Србији потпуковник Тодоров напомиње да пре свега треба правно регулисати ту област, како у *Закону о сѿоршћу*, тако и кроз Правилник о спортској делатности за потребе Министарства одбране и Војске Србије, чиме би се обезбедили сви предуслови за одрживи развој активног бављења рекреативним и такмичарским спортом у војсци. ■

Сања
АНЂЕЛКОВИЋ
Снимила
Душка
СТЕФАНОВИЋ

